

Huvudman

Borås kommun
grundskola@boras.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Daltorpskolan 7-9 i Borås kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Borås kommun att senast **onsdag den 10 april 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att undervisning bedrivs av obehöriga lärare, att personal fått tillsvidareanställning som lärare trots avsaknad av lärarlegitimation samt arbetet med särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Borås kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Borås kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisning av obehöriga lärare

1. Se till att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, om huvudmannen inte har rätt att tillämpa en undantagsregel. Inkom med en sammanställning av vilka lärare som undervisar i vilka ämnen samt i vilken mån de har lärarlegitimation och ämnesbehörighet för den undervisning de bedriver. Om en undantagsregel har tillämpats ska detta anges (2 kap. 13, 17-18 §§, 21 kap. 11 § och 22 kap. 10 § skollagen).

Tillsvidareanställning av personal som saknar lärarlegitimation

1. Se till att upphöra med att tillsvidareanställa lärare utan lärarlegitimation, om inget tillämpligt undantag från detta krav föreligger. Huvudmannen ska inkomma med en förteckning över de lärare som anställts *tillsvidare* vid skolenheten efter datumet för detta beslut och till och med den 10 april 2024 samt inkomma med dessa lärares lärarlegitimation (2 kap. 19-21 §§ skollagen och 26 kap. 7 § skollagen).
2. Se till att lärare som saknar legitimation, och som inte får anställas tillsvidare, inte anställs för längre perioder än vad som är tillåtet enligt författningarnas krav. Huvudmannen ska inkomma med en förteckning över de lärare som fått en *tidsbegränsad anställning* vid skolenheten efter datumet för detta beslut och till och med den 10 april 2024 samt en uppgift om hur länge lärarens anställning sträcker sig, vilket eller vilka ämnen och årskurser läraren undervisar i/kommer att undervisa i, samt en uppgift om varför legitimerad lärare inte anställts istället (2 kap. 21 § skollagen samt 26 kap. 7 § skollagen).

Arbetet med särskilt stöd

1. Se till att för varje sådan anmälan om behov av utredning för särskilt stöd för en elev som inkommit till rektorn ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 1 augusti 2023 – 22 mars 2024 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
2. Se till att för varje sådan utredning om särskilt stöd som avslutas innan den 22 mars 2024, ska rektorn fatta beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattas under perioden 1 augusti 2023 – 22 mars 2024. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).
3. Se till att elever som ges undervisning i en särskild undervisningsgrupp den 22 mars 2024 har genomgått en utredning av särskilt stöd och har gällande åtgärdsprogram som motiverar att särskilt stöd bäst tillgodoses genom placering i särskild undervisningsgrupp (3 kap. 7-9 och 11 §§ skollagen).
4. Se till att elever som har beslut om anpassad studiegång den 22 mars 2024 har genomgått en utredning av särskilt stöd och har gällande åtgärdsprogram som motiverar att särskilt stöd bäst tillgodoses genom beslut om anpassad studiegång. Av elevens åtgärdsprogram ska framgå

vilka ämnen som anpassats bort och hur den anpassade studiegången ska vara utformad för eleven (3 kap. 7-9 och 12 §§ skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Borås kommun en anmärkning avseende brister rörande studiehandledning på modersmålet, frånvaro, information om elevens utveckling samt garanterad undervisningstid. Borås kommun ska senast **onsdag den 10 april 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:5724) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2023 inlett en tillsyn av Daltorpskolan 7-9 i Borås kommun. Vid tiden för tillsynen finns det drygt 400 elever i årskurserna 7-9 på skolenheten.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Daltorpskolan 7-9 följer gällande bestämmelser om anställning av lärare, att undervisningen bedrivs av behöriga lärare, garanterad undervisningstid, arbetet med särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet, frånvaro samt information om elevens utveckling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 19-21 september 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, frånvarosammanställningar och betygskataloger. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Tillsvidareanställning av personal som saknar lärarlegitimation och undervisning av obehöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har begärt och tagit del av en redovisning från huvudmannen över lärarnas anställning där det bland annat framgår vilken anställningsform lärarna har, om de har lärarlegitimation, vad legitimationen omfattar samt vilka ämnen och årskurser lärarna undervisar i. Av redovisningen framgår att det finns lärare som har en tillsvidareanställning men som saknar lärarlegitimation. Dessa lärare undervisar i svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, biologi, fysik, kemi och teknik. Rektorn säger att han inte vet varför det finns tillsvidareanställda icke-legitimerade lärare på skolenheten. Han säger vidare att personalen var anställda på skolenheten före tiden han blev rektor på skolenheten.

Vidare framgår av förteckningen att det finns behöriga lärare i alla ämnen på skolenheten men att lärarna på skolenheten är organiserade på så vis att elever ges undervisning i ämnena spanska, idrott och hälsa, geografi, historia, religion, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, biologi, fysik, kemi och teknik av lärare som saknar behörighet för undervisning i dessa ämnen. Vad gäller undervisning i flera ämnen som bedrivs av obehöriga lärare säger rektorn att det varit svårt att rekrytera behöriga lärare och att diskussioner förs med förvaltningen om rekrytering av lärare men att de avvaktat med att annonsera lärartjänster. Rektorn ger ingen förklaring till varför han organiserat undervisningen så att eleverna inte ges undervisning av lärare med ämnesbehörighet i alla ämnen. Rektorn säger också att det förs diskussioner med förvaltningen om hur skolan ska arbeta med tjänstefördelningen och att han inte är nöjd med hur tjänstefördelningen gått till inför läsåret 2023/24.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation anställas som lärare utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål och vissa förutsättningar är uppfyllda (2 kap. 19-20 §§ skollagen). I 2 kap. 21 § skollagen finns bestämmelser om vad som gäller för tidsbegränsade anställningar.

Vidare framgår av skollagen att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

En legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen).

Lärare som inte uppfyller kraven i 13 § får trots det bedriva

1. annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om de har
 - a) en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen, och
 - b) kompetens att undervisa på det främmande språket,
2. undervisning i fristående skolor med viss särskild pedagogisk inriktning (2 kap. 17 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisning avser modersmål (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbeten till skollagen framgår att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. Det betonas också (s. 261) att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165 s. 262).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i anställningsförfarandet av lärare på skolenheten. Utredningen visar att det finns lärare vid skolenheten som har en anställning utan tidsbegränsning trots att de saknar lärarlegitimation. Lärarna är därmed inte heller behöriga i de ämnen som de undervisar i. Dessa lärare undervisar inte heller i ämnet modersmål vilket enligt skollagen kan utgöra ett undantag från bestämmelsen om anställning utan tidsbegränsning. Vidare bedömer Skolinspektionen att undervisningen vid skolenheten så långt det är möjligt inte organiseras så att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Utredningen visar att rektorn vid tjänstefördelningen i flera ämnen använt sig av obehörig lärare trots att behörig lärare i dessa ämnen funnits på skolenheten. Vidare framgår att huvudmannen och rektorn inte annonserat efter behöriga lärare när behovet har uppstått.

Arbetet med särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan och utredning av särskilt stöd

I intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det finns många elever vid skolenheten som inte bedöms kunna uppfylla de betygskriterier som minst ska uppnås.

Lärarna säger att det är oklart för dem vilken rutin som finns på skolenheten kring arbetet med särskilt stöd. Elevhälsan säger att det finns en ny rutin men att elevhälsan vid tiden för tillsynsbesöket ännu inte hunnit informera om den nya rutinen. Lärarna säger dock att de vet att när extra anpassningar inte fungerar ska de anmäla eleven till elevhälsan och under föregående läsår anmälde flera elever men lärarna fick aldrig någon återkoppling på dessa ärenden från elevhälsan. Lärarna säger, vilket bekräftas av rektorn, att anledningen till att arbetet med särskilt stöd inte fungerat och att elever som anmälts inte utretts har att göra med den frånvärd, av framförallt specialpedagog och kurator, som varit i elevhälsan under föregående läsår. Vidare ger lärarna exempel på flera elever som under föregående läsår anmälde till elevhälsan för utredning av särskilt stöd men som ännu inte utretts. Endast för någon enstaka elev av dessa tidigare anmälda elever har utredning om särskilt stöd inletts för det här läsåret, säger lärarna. Vidare säger lärare att det även under innevarande läsår tar lång tid för utredningar att starta efter att anmälan gjorts till rektor och elevhälsa. Innevarande läsår har flera elever anmälts men utredning om eventuellt behov av särskilt stöd har endast startats för några av dessa elever. Elevhälsan bekräftar att arbetet med särskilt stöd och att utreda elevers behov av särskilt stöd inte fungerat tidigare läsår. I början av innevarande läsår identifierade elevhälsan, utifrån genomgång av skolenhetens betygskataloger, 88 elever, som behöver utredas för särskilt stöd. Elevhälsan säger att de inte vet om några av dessa elever tidigare anmälts för behov av utredning men säger att några eventuellt har anmälts tidigare läsår. Av dessa 88 elever anger

rektor och elevhälsa att utredning startat i augusti 2023 för 50 av eleverna. Vidare uppger elevhälsan och rektorn att de försöker utreda alla dessa elever men att det är många elever, och utredningar tar lång tid att påbörja, genomföra och avsluta. Elevhälsan säger också att de inte vet vilka resurser som finns att tillgå och det är svårt att veta om skolenheten har förutsättningar att ge stöd till alla elever som är i behov av stöd. Rektorn säger vidare att den specialpedagogiska resurstilldelningen på skolenheten för närvarande inte är tillräcklig eftersom det är så många elever som behöver utredas för särskilt stöd. Lärare, elevhälsa och rektor tror att arbetet kommer att fungera bättre från det här läsåret då det finns en mer närvarande elevhälsa på skolenheten och rektorn säger att han har begärt ytterligare stöd från huvudmannen.

Beslut om särskilt stöd

Skolinspektionen har i samband med tillsynsbesöket granskat innehållet i dessa elva beslut om särskilt stöd. Av dessa beslut framgår att det saknas utredning inför beslut om särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram för tio av elva elever. Därtill finns exempel på beslut om anpassad studiegång för elever utan att det även finns ett åtgärdsprogram och det finns exempel på beslut om anpassad studiegång utan att det framgår vilka ämnen som anpassats bort eller hur den anpassade studiegången ska vara utformad för eleven. Rektorn medger att alla skolenhetens beslut om särskilt stöd inte genomförts enligt gällande regelverk och säger att han och nuvarande elevhälsa har behövt arbeta på detta sätt för att elever i behov av särskilt stöd ska kunna få ta del av någon form av stöd i och med att arbetet med särskilt stöd inte fungerat alls tidigare läsår.

Vidare framgår av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn att det finns två så kallade flexgrupper vid skolenheten. Lärare och elevhälsa säger att det finns flera elever som har del av sin skoldag i någon av dessa flexgrupper och att det finns fyra elever som har hela sin skoldag i någon av dessa grupper. Elevhälsan säger att ingen av grupperna kallas särskild undervisningsgrupp och de vet inte om någon av eleverna som är i någon av flexgrupperna har beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Enligt elevhälsan ska det finnas beslut om åtgärdsprogram och anpassad studiegång för de fyra elever som vistas där hela sin skoldag. I intervju med rektorn framgår att flexgruppen är att betrakta som en särskild undervisningsgrupp men vid Skolinspektionens granskning av beslut om särskilt stöd som genomförts vid tillsynsbesöket har det inte framkommit att eleverna som har all sin undervisning i någon av flexgrupperna har ett beslut om att de undervisas i en särskild undervisningsgrupp.

Rättslig reglering

Av skollagen ska huvudmannen se till att personalen vid skolenheterna ges möjlighet till kompetensutveckling och att lärare och annan personal vid skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Av skollagen framgår att särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning (3 kap. 8 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp enligt 3 kap. 11 § skollagen eller i form av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § skollagen visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 3 kap. 9 § skollagen för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 3 kap. 7 § skollagen innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns omfattande och allvarliga brister i arbetet med särskilt stöd på Daltorpskolan 7-9. Utredningen visar att det finns många elever som inte uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Rutinerna avseende arbetet med särskilt stöd har brustit vilket fått till följd att elevers behov av särskilt stöd inte utretts skyndsamt när det visat sig att de extra anpassningar som gjorts för eleverna inte är tillräckliga för att eleverna ska ha möjlighet att nå de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Det innebär att åtgärdsprogram, där elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå, därmed heller inte upprättas för alla elever som kan vara i behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer också att det finns brister i de beslut om särskilt stöd som fattats. Utredningen visar att rektorn i flera fall fattat beslut om anpassad studiegång utan att en utredning om särskilt stöd först genomförts för att kartlägga elevens behov och utan att specificera i ett åtgärdsprogram hur den anpassade studiegången för eleven ska utformas. Vidare bedömer Skolinspektionen att användandet av flexgrupperna som en varaktig lösning för elever i behov av särskilt stöd i stor omfattning såsom elevens hela skoldag, ska bedömas som en särskild undervisningsgrupp. En placering i särskild undervisningsgrupp ska föregås av att annat särskilt stöd inom elevens ordinarie undervisningsgrupp först har prövats och placeringen i en särskild undervisningsgrupp ska regelbundet omprövas. Utredningen visar att elever fått en placering under hela sin skoldag i en av skolenhetens flexgrupper utan att en utredning genomförts och beslut fattats om att elevens behov av särskilt stöd bäst tillgodoses genom placering i särskild undervisningsgrupp.

För att konstatera en enskild elevs behov behövs en utredning (en pedagogisk kartläggning och därefter en pedagogisk bedömning) av elevens behov av särskilt stöd. Skolinspektionens utredning visar att det i flera fall fattats beslut om särskilt stöd utan att en utredning genomförts. Utan en utredning är det svårt för rektorn och andra ansvariga vid skolenheten att veta om de insatser som sätts in verkligen är adekvata och motsvarar elevens behov. Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som eleven har behov av och rätt till enligt skollagen. Avsaknaden av utredningar, åtgärdsprogram och därmed

rättssäkra beslut om särskilt stöd gör det också svårt för berörd personal att följa upp om de åtgärder som satts in för att stötta eleven får den effekt på elevens kunskapsutveckling som det är tänkt, vilket i förlängningen kan leda till att felaktiga åtgärder som inte motsvarar elevens behov får fortgå under lång tid.

Skolinspektionen bedömer avslutningsvis att bristerna i arbetet med särskilt stöd är omfattande och allvarliga. Rektorn, och ytterst huvudmannen, har inte tagit ett tillräckligt ansvar för att alla elever ges möjligheter till utveckling och lärande enligt utbildningens mål och att elever som har svårigheter att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppnås, ges förutsättningar i form av särskilt stöd för att ha möjlighet att nå dem. Det är angeläget att rektorn och huvudmannen snarast vidtar åtgärder för att komma tillrätta med bristerna i arbetet med särskilt stöd.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Borås kommuns verksamhet vid Daltorpskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anställning av personal som saknar lärarlegitimation, undervisning av obehöriga lärare samt arbetet med särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Borås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med lärarna framkommer att elevers behov av studiehandledning på modersmålet inte alltid tillgodoses. Lärare säger att studiehandledning inte kan ges i alla ämnen eftersom det endast finns ett visst antal timmar till förfogande för elever som behöver sådant stöd. Vidare säger lärare att skolan får prioritera i vilka ämnen eleverna ska få studiehandledning och många lärare vet inte vilka elever som har rätt till studiehandledning. Ytterligare orsaker till att inte alla elever får studiehandledning är att det inte går att få tag på lärare i de aktuella språken som elever behöver, säger lärarna.

Skolinspektionen har inför tillsynsbesöket begärt och tagit del av en redovisning från huvudmannen avseende studiehandledning på modersmålet. Av denna redovisning framgår att det finns en elev som inte får studiehandledning på modersmålet trots att behov identifierats. Språket som avses är kurdiska (kurmanji). Avseende detta säger rektorn att han inte vet vilka ansträngningar som

gjorts för att tillgodose behovet för eleven. Rektorn berättar att det finns en enhet på förvaltningen som arbetar med att bemanna med studiehandledare.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elever vid Daltorpskolan 7-9 som är i behov av studiehandledning på modersmålet inte får sådan studiehandledning. Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. För den enskilde eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppnås även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att elev med identifierat behov av studiehandledning på modersmålet inte erbjuds sådan studiehandledning är en brist.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför tillsynsbesöket fått information om att huvudmannen har ett digitalt system för att registrera elevernas närvaro samt att vårdnadshavare får sms/mejl varje gång en elev har ogiltig frånvaro. Vidare framkommer av samma information att mentor kontrollerar en elevs ogiltiga frånvaro regelbundet genom kontakt med vårdnadshavare vilket bekräftas i intervjuer med elever och lärare.

Av sammanställningar av elever med upprepade eller längre frånvaro under läsåret 2022/23 som Skolinspektionen tagit del av under tillsynsbesöket framgår att 48 elever sammantaget haft en högre frånvaro än 20 procent. Lärarna säger att de får information genom det digitala frånvarosystemet om elevers frånvaro överstiger 20 procent och då kontaktas elevens vårdnadshavare och ärendet lämnas över till elevhälsan. Lärarna säger dock att de är osäkra på om det görs frånvaroutredningar på alla elever som har upprepade eller längre frånvaro överstigande 20 procent eftersom lärarna inte fått återkoppling på de ärenden som de lämnade in till elevhälsan under föregående läsår, 2022/23. Rektorn medger att frånvaroarbetet inte fungerat på skolenheten och säger att han inte tror att det kommer att göras frånvaroutredningar på alla dessa 48 elever men att det nog finns ett antal som behöver göras. Enligt lärarna är det elevhälsan som ska genomföra frånvaroutredningar men det arbetet har inte fungerat på grund av att

nyckelpersoner i elevhälsan varit frånvarande stor del av föregående läsår. Lärarna säger att de upplever att arbetet med att utreda orsaken till elevers frånvaro kommer fungera bättre från och med nu eftersom det finns nya personer anställda i elevhälsan och dessa personer är mer närvarande på skolan. Representanter för elevhälsan säger att de inte vet varför det inte gjorts fler frånvaroutredningar på skolenheten men att de från och med nu arbetar utifrån en ny frånvarorutin på skolan och det innebär att elevhälsan och lärare kommer samarbeta mer kring frånvaron. Även rektorn säger att rutinen med frånvaroarbetet och frånvaroutredningar inte följts tidigare läsår och elevhälsan har tidigare inte varit ett tillräckligt stöd i frånvaroarbetet men att frånvaroarbetet kommer, under innevarande läsår, fungera bättre och de rutiner som finns kommer följas.

Vidare framkommer av information från huvudmannen inför tillsynsbesöket att det har gjorts fyra frånvaroutredningar på skolenheten under de senaste 12 månaderna. Rektorn säger att av de fyra frånvaroutredningarna som gjordes förra läsåret anmäldes inte tre av dessa till huvudmannen. Rektorn säger att detta läsår ska den centrala rutinen som finns följas.

Rättslig reglering

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 7 kap. 17 § skollagen ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i frånvaroarbetet på Daltorpskolan 7-9. Utredningen visar att lärare informerar vårdnadshavare samma dag vid ogiltig frånvaro samt anmäler till elevhälsan när en elev har hög frånvaro men att rutinerna i nästa steg kring frånvaroarbetet på skolenheten inte följts. Det innebär att rektorn med stöd av elevhälsan inte sett till att alla de elever som har hög frånvaro utreds så att åtgärder genomförs för att komma tillrätta med elevens frånvaro. Skolinspektionens utredning visar vidare att endast ett fåtal

frånvaroutredningar genomförts och att endast en av dessa frånvaroutredningar anmälts till huvudmannen. Att elever med upprepad eller längre frånvaro inte utreds och anmäls till huvudmannen är en brist.

Information om elevens utveckling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det framkommer i intervjun med lärarna att i årskurs 7 hålls ett samtal tidigt under höstterminen för att lära känna eleverna. Det här läsåret genomfördes samtalen veckan innan läsåret 2023/24 startade. Det samtalet ersätter utvecklingssamtalet och något utvecklingssamtal med information om elevens kunskapsutveckling hålls därmed inte under höstterminen i årskurs 7, säger lärarna. Lärarna säger dock att alla samtal inte kunnat genomföras på grund av att elever varit bortresta. Även om det är möjligt att genomföra samtalet digitalt har inte den möjligheten använts. Rektorn bekräftar att elever i årskurs 7 haft ett "lära känna samtal" veckan innan läsårsstart. Rektorn säger att han planerar att ta upp med lärarna att de ska genomföra utvecklingssamtal med årskurs 7 i mitten av höstterminen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla betygskriterierna och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och betygskriterierna i de ämnen som eleven får undervisning i (10 kap. 12 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleven och elevens vårdnadshavare inte alla terminer i alla årskurser informeras om elevens kunskapsutveckling genom utvecklingssamtal. Det framgår av utredningen att utvecklingssamtal för elever i årskurs 7 inte genomförs under höstterminen. Istället har "lära känna samtal" inför läsårsstart ersatt det utvecklingssamtal som eleven borde haft under terminen. Dessutom har inte alla samtal genomförts på grund av elever och vårdnadshavare varit bortresta, dock har alla erbjudits möjlighet till samtal. Att elever och vårdnadshavare inte getts möjlighet till ett utvecklingssamtal under höstterminen innebär att elever i årskurs 7 och deras vårdnadshavare inte kunnat ges information om elevens utveckling som grundar sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och betygskriterierna i de ämnen som eleven ges undervisning i. Detta är en brist.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med elever framkommer att eleverna i årskurserna 7-9 i stort sett inte haft undervisning i ämnena bild och slöjd sedan läsårsstart. Det framgår vidare av intervjuer med elever, lärare och rektorn att enstaka klasser haft en lektion i bild och övriga lektioner har därefter varit inställda. Vad gäller undervisningen i ämnet slöjd säger elever, lärare och rektorn att de klasser som har ämnet i sitt schema under höstterminen har inte haft undervisning i ämnet sedan läsårsstart. Rektorn säger att alla klasser inte har ämnet i sitt schema denna termin och de klasser som har det, oftast har ämnet som halvklass. Huvudmannen har den 28 september 2023 redogjort för vilka klasser som undervisningen i ämnena bild och slöjd uteblivit för samt mängden undervisningstid som elever gått miste om sedan läsårsstart. Huvudmannen har också redogjort för hur och när under innevarande läsår, 2023/24, elever kommer att kompenseras för den undervisningstid som elever gått miste om i ämnena bild och slöjd.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisningen i grundskolan ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. och att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan vara minst 6 890 timmar (10 kap. 4 § och 5 § 1 stycket skollagen).

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1. Av bilaga 1 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne (9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen). Huvudmannen beslutar om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna efter förslag av rektorn (9 kap. 4 § skolförordningen.)

Av förarbeten till skollagen anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Av den anledningen är det av betydelse att huvudmännen genom ordentliga uppföljningar säkerställer att eleverna får undervisning i den omfattning de har rätt till (Prop. 2016/17:143, s. 17).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid tiden för tillsynsbesöket föreligger en brist avseende elevernas garanterade undervisningstid. Utredningen visar att en stor del av eleverna i årskurserna 7-9 inte fått undervisning i ämnena bild och slöjd sedan

läsårsstart. Huvudmannen har efter att Skolinspektionen uppmärksammat bristen under utredningens gång inkommit med en planering för hur eleverna är tänkt att kompenseras för den uteblivna undervisningen. Vid tidpunkten för Skolinspektionens utredning och beslut har eleverna ännu inte kompenserats för utebliven undervisning. Det föreligger därmed en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Borås kommuns verksamhet vid Daltorpskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet, frånvaro, information om elevens utveckling samt garanterad undervisningstid. Vid bedömningen av överträdelsens allvar beaktar Skolinspektionen omständigheter så som bristens omfattning, bristens karaktär och rektors och huvudmannens agerande efter att bristen blev känd. Utredningen visar att bristen att inte erbjuda studiehandledning på modersmålet gäller *en* elev och *ett* språk vilket Skolinspektionen väger in i bedömningen av hur allvarlig bristen är. Vad gäller bristen att utvecklingssamtal inte erbjuds elever under höstterminen i årskurs 7 är bristen begränsad till en årskurs och rektorn avser att se över det arbetet så att tidpunkten för utvecklingssamtal flyttas. När det gäller bristen på att utredning av frånvaro inte genomförs och inte anmäls till huvudmannen när en utredning av frånvaron inleds framgår att skälet till att frånvaroutredningar inte inletts beror på att skolenheten saknat en närvarande elevhälsa på plats vilket nu finns under innevarande läsår. Det framgår även att rektorn gjorts medveten på hur rutinen ser ut och har uttryckt att han kommer att se till att den följs framöver samt att anmälningar om att frånvaroutredningar har inletts framgent kommer att göras till huvudmannen. Vad gäller bristen avseende elevernas garanterade undervisningstid visar utredningen att rektorn och huvudmannen efter att ha uppmärksamats om att elever gått miste om undervisning i ämnena bild och slöjd redogjort för Skolinspektionen hur eleverna kommer att kompenseras under innevarande läsår. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna ovan som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Borås kommun en anmärkning.

 Claes Börjesson

Beslutsfattare
Signerat av: Claes Börjesson

 Mikaeil Yousefi

Föredragande
Signerat av: Mikaeil Yousefi

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Ola Cederblad medverkat.